

تارىخ ملاپىو

دەرىحال كەدانقۇن اورۇغ ۲ بلندىا

(سېيۇغۇن كىتاب نوارچى ملاپىو دىدالىم فۇقاسو ۸۲)

التقصىم، مك اداله ۋە تاھن مسجىع 1595ء امىت بواه كاڭلۇن بىلندىاتىلە بىلابىر درى بىنوا اىرىۋە قىسىن هەندىق مىخارىي نوجوان نانە ملاپىو. مك جراڭىش بىنام (Cornells de-Houtman) كۈرنلىپىس دىي هوتنىن يېغىن مەكتەلەنلىكىن اغۇكان ئىم، مك دەغۇن بىرإف مىرىكىشىمە منغۇكۈغ سوسە كسوکاران دىدالى ماس فلایپاراش ابىت، درىسبىب مىرىكىشىت سكلىنىن بىلۇم فەرنە دانۇغ كىنانە ملاپىو این. سىلە سناھن تىك بولۇن لىمان ئەلابىران مىرىكىشىت، مك سېقىلە كاڭلۇن ۲ ابىت كىنانە جاوا، كىدىن بىلابىر كېبىلى كامىشت ۲ بواه كاڭلۇن ابىت مەتك سەنثىي كېنگىرى بىلندىا، مك لام ئەلابىران مىرىكىشىت فەركى دان كېبىلى يائىت دواناھن امەتة بولۇن، دان را كىن مىرىكىشىمە يېغىن كەنائىن سراتىس لېم قۇلە سەپىلەن اورۇغ، هاش تەغىل دلافن قۇلە سەپىلەن اورۇغ سەماج يېھىدۇف كېبىلى اىم. مك سوداڭىر يېغىن مەشكەن كاڭلۇن ۲ ئەلابىران. ابىت تۈرساغىتلە باپق منغۇكۈغ كروكىنىش، اكىنتىاپى بىرلە كونا كىۋدان، كەن سودە دىكتەپىش نىتىغ دان ارە ئەلابىران كىنانە ملاپىو اين.

كىدىن، مك دادا كىن موافقە قۇل دەغۇن بىرإف شەرىكە سوداڭىر يېغىن هەندىق بىنباڭ رىمە ۲ دەننانە ملاپىو اين، اكىنتىاپى نىدادالە داافت كەنۋۇلن شەرىكە ۲ ابىت ملاوان اورۇغ ۲ اسقاپول دان فەرتوپىس سەرت راج ۲ بىغىرمۇسە دەغۇن.

مك اوله سبب كسوھەن ابىت، بەھاۋىدناھن 1602ء

دەمكىن اىم مەعنەنەداي اداله بىشىاپىت يأپە سانوقواق (تىبىلە بىغىرا جاڭىن سانو ولىۋۇن بىر سانو قۇدۇقىمەن بەھا سن مەزەكە دەمىنخۇغ اين (بىر سانو بەھا) مك تىدقىلە دەنام ۋە مەرىپەكىتە سانو بىشىا كەن بىلابىن راج دان ئۇرۇتە جەكلۇن تىدق داعتقاد يەدمىكىن نېچىاي تىدقىلە قەدح مەجلەلەن چاڭىش كەنلىنى دان عكىش دان كەنلىنىن F.M.S مەجلەلەن تىرۇغانو دان عكىش دان قەطانى دان S.S. دان عكىش سەھىك ۳ مەنگلا ماسق شەرۇغ سەنۋە ئەن نېڭىرى سەنۋە مەجاجو ۳ الە مەرىپەكىت ۋە ئەرچاڭىش سەولە ۳ ابىت بوكىن ملاپىو بىغىنى بىشىا مك تۈركەدەن مەجادىي ئەرستروان دان بىر دەن ۳ دەنام چادەغۇن هانى ماسىغ ۳ دەمكىنلە حالىن ھەتكە سەكارە ئەن ئۇن اد ئەپاكە بىغىرسىبە ئەيت دەمۆلە ئىش ۳ كىت (ملاپىو) دان دەنام اخبار ۳ مك دوچىتالە ساي ئەن احوال ئەيت مك بىرھارقە ساي ئەن توان ۳ يېغىسان ۋە ئىش ئەن كىنگىرى درېقىدە جەنس ملاپىوان مەغىبىل ادسى دەنلىنى ئىش ئەن كارا ابىت يائىت ئىش ئەن كىنگىرى ابىت مەغارەنلىكىن سانو كىتاب قاوعە بەھا سەداستعمال ئەدەرگەن ئەن ماسىغ ۳ سەنای تىدق چەڭكۈغ باڭى يېغىلە مەنھەۋى بەھا ئەيت ماسق بىرداڭىش دان لەسلە ماسىغ ۳ درېق چەل دان اجو (اولوق) سەنۋە ئەن سەتىھەن مك مەولاڭىلە ساي ۋە مەلتىقىن بەھا سەنۋە ساي دېم دەنام دان يېغىن بىر سەمان دەغۇن ولىۋۇن ساي ئەن بوكىن اھلى باڭى رېتە ئەن اكىنتىاپى ساي ھارف توان ۳ يېغىلە بىحق ۋە سېتۈلەن دان مەنھەن دەغۇن اتىلې مولىق انورانىن درېق ساي دەغۇن مندەھولۇنى باپق تۈرىما كاسىپە دان معاف جىك نرسالە والسلام.

(اد سېيۇغۇن)

يەددەلەم رىيأن فۇقاسو

”عبدالله السعیدي“

كەنلىك كەنلىك ئەدەلە كەنلىك ئەلەلە